

Mazowiecka

Plan odnowy miejscowości

Instrukcja tworzenia

Plan Odnowy Miejscowości jest koniecznym załącznikiem do wniosku o dofinansowanie w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 13 (PROW 2007 – 13)

Publikacja wydana przez:
Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego
Warszawa grudzień 2007 r.

Szanowni Państwo,

Każdy z nas chciałby mieszkać w ładnym miejscu. Widać to kiedy podróżuje się po naszym Mazowszu. Widać ile pracy i zaangażowania wkładają mieszkańcy, aby nasze wioski były coraz piękniejsze. Samorząd Województwa Mazowieckiego wspiera rozwój obszarów wiejskich poprzez pomoc kierowaną głównie do samorządów gminnych i powiatowych, dofinansowując budowę dróg, chodników, wodociągów, kanalizacji czy remonty szkół. Chcemy przez to wspierać mieszkańców wsi w wysiłkach na rzecz estetyki i atrakcyjności naszych mazowieckich wiosek.

W tej broszurze chcemy zapoznać Państwa z zasadami tworzenia Planu Odnowy Miejscowości. Jest on dokumentem niezbędnym do złożenia wniosku o dofinansowanie w działaniu „Odnowa i rozwój wsi”. Działanie to stanowi wycinek bogatej palety instrumentów pomocowych jakie zostały zaproponowane w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 13.

Plan Odnowy Miejscowości zawierający charakterystykę miejscowości oraz wizję jej rozwoju można nazwać „małą strategią” wsi. Powinien on powstawać w wyniku oddolnej inicjatywy mieszkańców, wspieranych przez administrację gminną. Z doświadczeń Samorządu Województwa Mazowieckiego, który wdraża działanie „Odnowa i rozwój wsi”, wynika że beneficjenci mają spore trudności z poprawnym sporządzeniem tego Planu.

Dlatego niniejszą broszurę chcemy skierować do pracowników urzędów gmin i społeczników zaangażowanych w rozwój swojej wsi, jako pewną pomoc w opracowywaniu prawidłowego dokumentu, który służyć będzie zarówno określeniu celów jakie stawia sobie lokalna społeczność oraz stanowił będzie niezbędny załącznik do wniosku w działaniu „Odnowa i rozwój wsi”

Oddając w Państwa ręce to opracowanie, mam nadzieję, że będzie ono interesujące i pomocne w Państwa myśleniu i działaniu na rzecz rozwoju naszych wiosek.

Łączę pozdrowienia

*Piotr Szprendałowicz
Członek Zarządu Województwa Mazowieckiego*

Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich
na lata 2007-2013

**URZĄD MARSZAŁKOWSKI WOJEWÓDZTWA
MAZOWIECKIEGO
DEPARTAMENT ROLNICTWA I MODERNIZACJI TERENÓW
WIEJSKICH**

**PLAN ODNOWY
MIEJSCOWOŚCI
INSTRUKCJA TWORZENIA**

Pierwszy krok przygotowania projektu w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi”.

**FRAGMENT PROJEKTU ROZPORZADZENIA
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI
w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej
w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego Programem Rozwoju
Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013**

§ 9

2. Do wniosku o przyznanie pomocy dołącza się wymagane w nim dokumenty, w tym:

- 1) plan odnowy miejscowości, zawierający w szczególności:
 - a) charakterystykę miejscowości, w której będzie realizowana operacja,
 - b) inwentaryzację zasobów służącą ujęciu stanu rzeczywistego,
 - c) ocenę mocnych i słabych stron miejscowości, w której będzie realizowana operacja,
 - d) opis planowanych zadań w perspektywie 7 lat od dnia przyjęcia dokumentu;
- 2) uchwałę:
 - a) zebrania wiejskiego lub rady dzielnicy lub rady osiedla, lub rady miasta w sprawie przyjęcia planu odnowy miejscowości, w której będzie realizowana operacja,
 - b) rady gminy lub rady miasta w sprawie zatwierdzenia planu odnowy miejscowości.

1. Odnowa wsi – najważniejsze założenia.

Program Odnowy Wsi jest nowym podejściem do rozwiązywania problemów wsi.

Najważniejszą przesłanką jest mobilizacja samych mieszkańców do uczestnictwa zarówno w procesie identyfikacji problemów najbliższego otoczenia, jak również włączenie ich w proces rozwiązywania problemów.

Odnowa wsi jako koncepcja ożywienia gospodarczego obszarów wiejskich z wykorzystaniem lokalnych zasobów, tradycji i tożsamości wsi pojawiła się w latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych na terenie Niemiec i Dolnej Austrii. Ryszard Wilczyński, polski inicjator tego programu definiuje ją, jako dążenie do wzrostu szeroko pojętego standardu życia i ekonomicznej niezależności wsi¹. W podejściu tym, mieszkańcy wsi są podmiotem i zarazem siłą napędową rozwoju czerpaną z pokładów oddolnych inicjatyw i zaangażowania. Satysfakcja z życia wiejskiego ma być osiągnięta nie tylko poprzez pełną społeczną samorealizację jednostki, ale również całej społeczności, która przyjmuje odpowiedzialność za swą przyszłość. W działaniu tym najważniejsze jest zachowanie tożsamości i

Zdjęcie poniżej: Odnowione centrum Troszyna
– fot. T. Dubas - Wojtanis

Zdjęcie poniżej: Plac zabaw przy świetlicy wiejskiej w m. Kaliska
gmina Łochów – fot. T. Dubas - Wojtanis

być poprawa bytu mieszkańców wsi w wyniku zaistnienia nowych możliwości osiedlania, inwestowania, rozwoju usług, tworzenia miejsc pracy oraz zarobkowania poza rolnictwem. Istotą programu jest pobudzenie zaangażowania społeczności sołectkiej dla realizacji przedsięwzięć na rzecz ich własnej wsi oraz własnych domostw i zagród, tworzenie klimatu i warunków dla rozwoju postaw przedsiębiorczych. Prowadzi to do zwiększenia roli sołectw oraz decentralizacji kompetencji i finansów gminy.²

integralności wsi w jej wymiarze społecznym, duchowym wraz z całym dziedzictwem kultury materialnej i krajobrazu. Podstawą zmian jest uruchomienie wszelkich zasobów własnych wspólnoty, wykorzystanie pomocy zewnętrznej oferowanej przez gminę i region oraz dostępnej poprzez fundusze zewnętrzne w tym Unii Europejskiej. Efektem ma

¹ Program odnowy wsi w województwie opolskim został zapoczątkowany w roku 1997 przez Ryszarda Wilczyńskiego – ówczesnego przewodniczącego Sejmiku Samorządowego Województwa Opolskiego. Inspiracją były doświadczenia partnerskiego dla Opolszczyzny landu Nadrenia – Palatynat. Na kształt programu istotny wpływ miała współpraca z Europejską Wspólnotą Roboczą ds. Rozwoju Terenów Wiejskich i Odnowy Wsi w Wiedniu. Ryszard Wilczyński, *Odnowa wsi perspektywą rozwoju obszarów wiejskich w Polsce – doświadczenia województwa opolskiego*. Fundusz Współpracy – Agriinfo, Krajowe Centrum Doradztwa Rozwoju Rolnictwa i Obszarów Wiejskich Oddział w Poznaniu, Poznań 2003.

² Plan Odnowy Sołectwa – „Nasza Mała Strategia”. Ryszard Kamiński, 2004

2. Plan Odnowy Miejscowości - przygotowanie i opracowanie

Plan Odnowy Miejscowości to najważniejszy element odnowy wsi. Proponuje się, aby przygotowanie tego planu stało się pierwszym elementem pracy w sołectwie. Plan Odnowy powstaje w procesie szerokich konsultacji społeczności sołectwa.

Za opracowanie planu odpowiedzialni są liderzy (lider), wskazani wcześniej przez mieszkańców (zakłada się tu zaangażowanie różnych gremiów: Rada Sołecka, nieformalna grupa odnowy wsi, władze istniejącego stowarzyszenia rozwoju wsi.)

Na zdjęciu po lewej:

Zebranie wiejskie uchwalające Plan odnowy miejscowości w jednej z mazowieckich wsi

Fot. Paweł Pacek

Zadaniem wybranej „grupy odnowy wsi” nie jest samodzielne opracowanie planu, lecz organizowanie i prowadzenie szeregu spotkań warsztatowych, podczas których zainteresowani mieszkańcy określą podstawowe założenia.

- Grupa Odnowy przygotowuje i redaguje ostateczny kształt Planu po konsultacjach.
- Grupa Odnowy wsi winna od początku kontaktować się z władzami samorządowymi gminy. Pozwoli to poszerzyć kontekst pracy nad analizą zasobów i uświadomić mieszkańcom zamiary (plany) władz gminnych wobec ich sołectwa. Szczególnie istotny jest wymiar zagospodarowania przestrzennego w tym przeznaczenia terenów i planowanych inwestycji infrastrukturalnych. Dodatkowo przedstawiciele samorządu mogą dostarczyć danych demograficznych, gospodarczych, z zakresu ochrony środowiska i innych dotyczących sołectwa i gminy - ważnych z perspektywy planowania.
- Najlepszym wariantem jest wyznaczenie przez władze gminy jednego koordynatora programu wsi na terenie gminy, co ułatwi wzajemne kontakty i uporządkuje funkcjonowanie programu na danym terenie. Takie rozwiązanie jest stosowane zarówno w programie opolskim jak i pomorskim.
- Należy pamiętać, że przygotowanie przez mieszkańców sołectwa długofalowego programu rozwoju, opartego na wypracowanej wspólnie wizji ma być pierwszym krokiem w programie rzeczywistej odnowy.

Przygotowanie tego programu stanowi warunek pozyskania środków z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007- 13 (załącznik 1 do wniosku). Przygotowując pierwszy projekt, grupa odnowy wsi winna mieć już koncepcję realizacji innych pomysłów zapisanych w planie długoletnim. Tylko wtedy odnowa wsi nie pozostanie tylko epizodem i przyczyni się do rzeczywistego uruchomienia aktywności służącej rozwojowi wsi.

3. Struktura dokumentu – zawartość Planu Rozwoju Miejscowości.

Część 1 – OPIS MIEJSCOWOŚCI

Wstęp

Należy tu zamieścić podstawowe informacje na temat miejscowości: Liczbę mieszkańców, położenie administracyjne i geograficzne. W tej części należy, również podać przyczyny, dla których, społeczność wsi decyduje się opracować plan rozwoju miejscowości.

Zdjęcie poniżej: Wyposażenie zaplecza kuchennego świetlicy wiejskiej w m. Kaliska gmina Łochów – fot. T. Dubas - Wojtanis

Analiza Zasobów Miejscowości

Należy tu zaprezentować podstawowe zasoby sołectwa, rozumiane zarówno w wymiarze materialnym (naturalne środowisko, krajobraz, budowle), jak i walory kulturowe, społeczne – stanowiące o tożsamości sołectwa. Punktem wyjścia powinny być tu dane statystyczne oraz informacja zgromadzone przez mieszkańców podczas warsztatów na arkuszach analitycznych. Jedną z metod pomocy mieszkańcom w identyfikacji zasobów jest przygotowanie serii bezpośrednich pytań:

- Co wieś wyróżnia?,
- Jakie pełni funkcje?,
- Kim są mieszkańcy wsi?,
- Co daje mieszkańcom utrzymanie?,
- Jak wieś jest zorganizowana?,
- Co wieś proponuje dzieciom i młodzieży?,
- W jaki sposób rozwiązywane są na wsi problemy?,
- Jakie obyczaje wieś pielęgnuje i rozwija?,
- Jaki wieś ma wygląd?,
- Jakie są mieszkania i obejścia?,
- Jaki jest stan otoczenia i środowiska?,
- Jakie jest rolnictwo?,
- Jakie są powiązania komunikacyjne?,

Przykładową ankietę pomocniczą dla mieszkańców potrzebną do stworzenia analizy zasobów miejscowości oraz do stworzenia analizy SWOT zamieszczamy jako załącznik nr 1 do publikacji.

Analiza SWOT

Opracowaną podczas warsztatów matrycę określającą zarówno korzystne i niekorzystne cechy wewnętrzne sołectwa, jak i potencjalne szanse i zagrożenia występujące w otoczeniu, które mogą mieć wpływ na przyszłość sołectwa i mieszkańców.

Przykładowe analizy SWOT (podstawowa i rozbudowana) zamieszczamy jako załącznik nr 2 do publikacji

Wizja Rozwoju Wsi.

Wizja rozwoju w formie jednego sformułowania (maksymalnie 2 zdań) powinna odwoływać się do przyszłości, być sformułowana w formie pozytywnej, najlepiej osobowej deklaracji. Powinna powstać w wyniku dyskusji mieszkańców.

W innym podejściu, opracowanie wizji rozwoju wsi można przygotować w bezpośrednim powiązaniu z analizą SWOT. Wykorzystuje się wtedy zaproponowany przez Ryszarda Wilczyńskiego podział na kluczowe obszary życia wsi.

- standard życia osiągany poprzez rozwój sfery materialnej - w tym infrastruktury technicznej i społecznej będącej w dyspozycji społeczności lokalnej (przedsięwzięcia publiczne) oraz poprawę zabudowy mieszkaniowej i urządzenie obejść (przedsięwzięcia prywatne);
- byt (warunki ekonomiczne) kształtowany możliwościami inwestowania, rozwoju usług, tworzenia miejsc pracy, zarobkowania w rolnictwie i poza nim.
- jakość życia uzyskiwana w sferze niematerialnej wyrażająca się relacjami sąsiedzkimi,
- tożsamości wsi oraz wartości życia wiejskiego. Obszar ten obejmuje zespół cech identyfikujących i wyodrębniających wieś oraz jej społeczność, tworzących wartości i związki w obrębie wspólnoty oraz związki z miejscem zamieszkania w oparciu o dziedzictwo przeszłości i specyfikę życia wiejskiego. Wymienione obszary standardu, jakości, bytu, tożsamości i wartości życia wiejskiego uwzględniają wszystko, co niezbędne, aby życie człowieka na wsi było satysfakcjonujące i zrealizowane w poczuciu partycypowania w zdobyczach cywilizacyjnych i efektach rozwoju gospodarczego.

Przygotowując wizję rozwoju sołectwa na podstawie Analizy SWOT oraz podstawowych obszarów należy przystąpić do określenia potencjału rozwojowego czerpiąc z cech wyróżniających oraz systemie odniesieniu do kluczowych obszarów odnowy wsi: standard, jakość, byt, tożsamość). Takie podejście wymaga najczęściej udziału zewnętrznego moderatora, jednak odnosi nieco lepsze efekty i zostało sprawdzone w przypadku setek sołectw na terenie kilku województw.

Zdjęcie powyżej: Odremontowany budynek Gminnego Ośrodka Kultury, Sportu i Rekreacji w Baranowie – fot. T. Dubas - Wojtanis

Arkusz Planowania (opis planowanych zadań w perspektywie 7 lat od dnia przyjęcia dokumentu)

Arkusz ten zawiera układ wyznaczonych przez społeczność priorytetów rozwojowych, celów oraz konkretnych projektów w perspektywie 7 lat. Zarówno priorytety, jak i cele oraz projekty mogą zawierać krótkie uzasadnienia. W zależności od zaawansowania prac, projekty powinny być uszczegółowione. Szczególnie ważne jest określenie kosztów związanych z ich wdrażaniem. Zwykle ma to największy wpływ na ustalanie harmonogramu realizacji planu.

Społeczność powinna dokonywać wyboru najbardziej pożądaných projektów, kierując się jednocześnie możliwościami finansowymi oraz zdolnościami organizacyjnymi.

*Zdjęcie z prawej: Ścieżka
pieszo – rowerowa wzdłuż
Zalewu Zegrzyńskiego w gminie
Serock
fot. T. Dubas - Wojtanis*

Zarządzanie

W tej części należy określić, kto będzie odpowiedzialny za realizację całego planu oraz poszczególnych jego elementów. Niezwykle istotnym elementem zarządzania i realizacji programu jest upowszechnianie informacji oraz możliwie jak największe zaangażowanie różnych grup mieszkańców

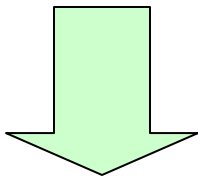

*Zdjęcie po lewej:
Ogólnodostępne Boisko
sportowe i parking w centrum
Brańszczyka
– fot. T. Dubas - Wojtanis*

Procedura sporządzenia „Planu Odnowy Miejscowości”

Przedstawiony poniżej tryb postępowania stanowi niezbędny element procedury ubiegania się o środki finansowe w działaniu „Odnowa i rozwój wsi” w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007- 13

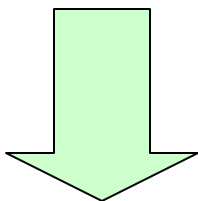
1. Zorganizowanie spotkania mieszkańców i powołanie grupy inicjatywnej z udziałem przedstawiciela samorządu gminy.

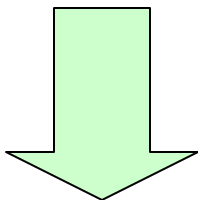
2. Przygotowanie „Planu Odnowy Miejscowości”

Przeprowadzenie opisu stanu istniejącego i wybranie kierunku działań:

- inwentaryzacja istniejących zasobów służąca ujęciu stanu rzeczywistego,
- ocena mocnych i słabych stron wsi,
- wypracowanie wiodącego wizerunku wsi,

3. Przyjęcie „Planu Odnowy Miejscowości” uchwałą Zgromadzenia Wiejskiego/Rady Osiedla

4. Zatwierdzenie „Planu Odnowy Miejscowości” uchwałą Rady Gminy/Rady Miasta

UWAGA!

Powyższy tekst nie stanowi formalnego wzoru techniki opracowania Planu Odnowy Miejscowości, stanowić jednak może pomoc dla mieszkańców miejscowości i samorządów gmin w samodzielnym przygotowaniu POM.

Tekst został opracowany na podstawie projektu rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, pobranego ze strony internetowej www.minrol.gov.pl w dniu 30 listopada 2007 r.

ANKIETA POMOCNICZA dla mieszkańców do sporządzenia analizy SWOT

Arkusze 1

ANALIZA ZASOBÓW MIEJSCOWOŚCI cz.1

„Wieś w której mieszkam” (prosimy wypełnić w miarę posiadanej wiedzy)

Moja miejscowość ma około mieszkańców. Mieszkańcy prowadzą około gospodarstw.

W mojej miejscowości znajduje się (gdym występuje zaznaczyć krzyżykiem):

Urząd Gminy.....

Publiczny Ośrodek Zdrowia.....

Prywatna Służba Zdrowia.....

Szkoła Ponadpodstawowa.....do której uczęszcza ok.dzieci

Szkoła Podstawowa..... do której uczęszcza ok.dzieci

Gimnazjum..... do którego uczęszcza ok.dzieci

Przedszkole..... do którego uczęszcza ok.dzieci

Poczta..... (kod pocztowy).....

Posterunek Policji.....

Remiza Strażacka.....

Dom Kultury.....

Sklepy.....

Główne zakłady pracy dające zatrudnienie mieszkańcom na terenie miejscowości.....

Główne zakłady pracy dające zatrudnienie mieszkańcom poza miejscowością.....

W mojej miejscowości są:

OSP.....

Koło Gospodyń

Wiejskich.....

Stowarzyszenia i organizacje społeczne

.....

.....

ANALIZA ZASOBÓW MIEJSCOWOŚCI cz.2

Instrukcja – wstawić „X” w rubryki po prawej stronie.

Rodzaj zasobu	Brak	Występuje lecz znaczenie jest małe	Występuje w znaczeniu średnim	Występuje – odgrywa ważną rolę
<p>Środowisko przyrodnicze</p> <p>Atrakcyjność krajobrazowa</p> <p>Atrakcyjność krajobrazowa</p> <p>Wody powierzchniowe (cieki, rzeki, stawy),</p>				
<p>Środowisko kulturowe</p> <p>Walory architektury wiejskiej i osobliwości kulturowe</p> <p>Walory zagospodarowania przestrzennego</p> <p>Zabytki</p> <p>Zespoły artystyczne</p>				
<p>Dziedzictwo religijne i historyczne</p> <p>miejsca, przedmioty kultu</p> <p>święta, odpusty, pielgrzymki</p> <p>tradycje, obrzędy, gwara</p> <p>legandy, podania i fakty historyczne</p> <p>Ważne postacie historyczne</p> <p>Specyficzne nazwy</p> <p>Obiekty i tereny</p> <p>Działki pod zabudowę mieszkaniową</p> <p>Działki pod domy letniskowe</p> <p>Działki pod zakłady usługowe i przemysł pustostany mieszkaniowe, magazynowe i przemysłowe</p> <p>Tradycyjne obiekty gospodarskie wsi (spichlerze, kuźnie, młyny)</p> <p>Place i miejsca publicznych spotkań</p> <p>miejsca spotkań i rekreacji</p>				

Jacy jesteśmy? Diagnoza aktualnej sytuacji miejscowości.- Jaka jest nasza wieś?

Co ją wyróżnia?	
Jakie pełni funkcje?	
Kim są mieszkańcy?	
Co daje utrzymanie?	
Jak zorganizowani są mieszkańcy? (czy są organizacje, stowarzyszenia, OSP itp.)	
W jaki sposób rozwiązują problemy?	
Jaki wygląd ma nasza wieś?	
Jakie obyczaje i tradycje są u nas pielęgnowane?	
Jak wyglądają mieszkania i obejścia ?	
Jaki jest stan otoczenia i środowiska?	
Jakie jest rolnictwo?	
Jakie są powiązania komunikacyjne?	
Co proponujemy dzieciom i młodzieży?	

Arkusz 3
WIZJA STANU DOCELOWEGO
Jaka ma być wieś za kilka lat?

Co ma ją wyróżniać?	
Jakie ma pełnić funkcje?	
Kim mają być mieszkańcy?	
Co ma dać utrzymanie?	

W jaki sposób ma być zorganizowana wieś i mieszkańcy?	
W jaki sposób mają być rozwiązane problemy?	
Jak ma wyglądać nasza wieś?	
Jakie obyczaje i tradycje mają być u nas pielęgnowane i rozwijane?	
Jak mają wyglądać mieszkania i obejścia?	
Jaki ma być stan otoczenia i środowiska?	
Jakie ma być rolnictwo?	
Jakie mają być powiązania komunikacyjne?	
Co zaproponujemy dzieciom i młodzieży?	

Arkusz 4

ARKUSZ PLANOWANIA

Pytania dotyczące projektów	Propozycje projektów	Czy nas na to stać?		Hierarchia – co jest najważniejsze ?
		Organiza-cyjnie	Finanso-wo	
Co nas najbardziej zintegruje?				
Na czym nam najbardziej zależy?				

Co nam najbardziej przeszkadza?				
Co najbardziej zmieni nasze życie?				
Co osiągniemy najłatwiej?				

Arkusze 6

ANALIZA SWOT – propozycje mieszkańców

Podsumowanie sytuacji rozwojowej miejscowości

Silne strony:	Słabe strony:
Szanse:	Zagrożenia :

ANALIZA SWOT poszczególnych obszarów życia miejscowości

SWOT

Położenie, struktura przestrzenna

SILY <ul style="list-style-type: none"> • Korzystne położenie geograficzne i klimatyczne – bliskość rzeki • Bezpośredniej bliskości aglomeracji. • Duża lesistość terenu • Zwarta zabudowa w całej miejscowości. • Wieś objęta jest Planem Zagospodarowania Przestrzennego 	SŁABOŚCI <ul style="list-style-type: none"> • Trudne warunki komunikacyjne z ościennymi miejscowościami. • Zły stan techniczny dróg 	SZANSE <ul style="list-style-type: none"> • Poprawa stanu nawierzchni i odwodnienia ulic w centrum wsi (budowa chodników, parkingów) • Wykorzystanie terenów leśnych i zabytkowych do podniesienia atrakcyjności rekreacyjnej i turystycznej Olszewnicy Starej 	ZAGROŻENIA <ul style="list-style-type: none"> • Intensywna zagospodarowywanie terenu przez nowych mieszkańców wsi może zagrozić w przyszłości terenom leśnym
--	--	---	--

SWOT

Gospodarka i usługi

SILY <ul style="list-style-type: none"> • Wysoki udział sektora prywatnego w ogólnej liczbie jednostek gospodarczych • Istniejąca spółdzielnia produkcyjna z dobrym położeniem w centrum wsi skupiająca duże areale gruntów, tereny uzbrojone posiadające o modernizacji gorzelnie i oczyszczalnie ścieków • Występowanie tradycji produkcyjnych w zakresie rzemiosła • Dobra dostępność do usług na obszarze miasta i gminy 	SŁABOŚCI <ul style="list-style-type: none"> • Pogarszający się stan finansowy mieszkańców i gospodarstw rolnych • Brak zaspokojenia potrzeb w zakresie turystyki. Brak infrastruktury turystycznej • Wysoki udział ludności utrzymującej się z pracy w rolnictwie (większość gospodarstw do 7 ha) 	SZANSE <ul style="list-style-type: none"> • Uaktywnienie terenu do usług turystycznych i rekreacyjnych ośrodka konferencyjnego (park pałacowo-parkowy) • Zatrudnianie do prac ogrodniczych, porządkowych, ochroniarskich miejscowej ludności • Uaktywnieni usług w gospodarstwach agroturystycznych 	ZAGROŻENIA <ul style="list-style-type: none"> • Zmniejszające się środki ze strony gminy na inwestycje • Niejasna sytuacja finansowa zamierzeń w sferze turystyki i gospodarki • Obciążenie gmin dodatkowymi zadaniami bez zabezpieczenia finansowego
---	---	---	---

SILY <ul style="list-style-type: none"> • Występowanie rezerwy wody dobrej jakości • Występowanie rezerwy energetycznej dla potrzeb rozwoju 	SŁABOŚCI	SZANSE <ul style="list-style-type: none"> • Budowa kanalizacji sanitarnej i deszczowej w 	ZAGROŻENIA <ul style="list-style-type: none"> • Pogarszający się stan dróg powiatowych
--	-----------------	--	--

<p>gospodarczego</p> <ul style="list-style-type: none"> • Występowanie na terenie wsi urządzeń telekomunikacyjnych (linia światłowodowa) z rezerwą linii do rozbudowy • Uporządkowana gospodarka w zakresie zbiórki odpadów • Możliwość przebudowy istniejącej oczyszczalni ścieków 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak sieci gazowej oraz wodociągów w rozproszonej zabudowie wsi • Niewystarczająca ilość utwardzonych dróg lokalnych • Prymitywna oczyszczalnia ścieków 	<p>centrum wsi w oparciu o istniejącą oczyszczalnię</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Brak środków z budżetu Gminy i Państwa na realizację zadań z zakresu rozwoju infrastruktury • Brak środków w indywidualnych gospodarstwach na modernizację i rozwój gospodarstw
--	---	---	--

SWOT Infrastruktura techniczna

SWOT Infrastruktura społeczna

SIŁY	SŁABOŚCI	SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Występowanie placówek oświatowych pełniących funkcje ponadlokalne (Gimnazjum) • Zaangażowanie społeczeństwa w rozwiązywaniu problemów społecznych (Rada Rodziców, Parafia) • Aktywność mieszkańców w organizacji i uczestnictwie w imprezach kulturalnych i sportowych • Posiadanie kontaktów ponadregionalnych i krajowych w organizacji imprez w zakresie kultury organizowanych przez ośrodek ZUS • Doby stan techniczny budynków szkoły 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak kadry technicznej do kształcenia młodzieży (informatyka, języki obce) • Słabe wyposażenie szkoły w sprzęt komputerowy i inne pomoce naukowe • Niedostateczny wybór form kształcenia pozalekcyjnego • Słabe wyposażenie ośrodka w sprzęt diagnostyczny • Brak lekarzy specjalistów • Zły stan techniczny budynku ośrodka zdrowia • Niezaspokojone potrzeby w zakresie pomocy społecznej • Niewystarczająca baza lokalowa dla potrzeb kulturalnych, zły stan techniczny remizy strażackiej 	<ul style="list-style-type: none"> • Zainteresowanie ośrodka ZUS w spieraniu imprez kulturalnych • Wzrost zainteresowania społeczeństwa udziałem w imprezach i szukaniem sposobów uzyskiwania środków finansowych • Wykorzystanie możliwości rehabilitacji w punkcie posiadającym dobre wyposażenie 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak stabilnego zabezpieczenia w środki finansowe na oświat • Wzrost przestępczości na terenach wiejskich • Wzrastająca ilość osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku kierowanych do pomocy społecznej

SWOT ŚRODOWISKO (rekreacja i turystyka)

SIŁY	SŁABOŚCI	SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Dobry stan środowiska naturalnego (duża powierzchnia lasów, rezerwat przyrody) • Występowanie atrakcyjnych obiektów dziedzictwa kulturalnego (zespół pałacowo-parkowy ok. 18 ha, aleja lipowa, kościół) • Występowanie obszaru krajobrazu chronionego • Powstanie klubu sportowego, dobry stan techniczny części obiektów, sala gimnastyczna, pomieszczenia siłowni, boisko 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak bazy turystycznej • Brak zaplecza rekreacyjnego • Słabe zainteresowanie rozwojem agroturystyki społeczeństwa lokalnego na obszarach wiejskich • Brak środków na organizowanie imprez sportowych i rekreacyjnych • Zły stan techniczny istniejącej oczyszczalni • Niedostateczna świadomość społeczna w sferze gospodarki odpadami 	<ul style="list-style-type: none"> • Bliskość Warszawy (możliwość przejścia ruchu turystycznego przy założeniu rozwoju bazy turystyczno-hotelowej) • Dynamiczny rozwój Mszczonowa z projektowanym ośrodkiem rekreacyjnym z wykorzystaniem wód geotermalnych 	

SWOT

Gospodarka komunalna i mieszkaniowa

SIŁY	SŁABOŚCI	SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Rezerwa terenów pod budownictwo mieszkaniowe 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak aktualnego planu zagospodarowania przestrzennego • Brak uzbrojenia w kanalizację sanitarną i gaz • Niski stopień wyposażenia w infrastrukturę mieszkań w gospodarstwach • Niewystarczający stopień zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój budownictwa letniskowego ze względu na walory przyrodnicze 	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost cen w budownictwie i obniżenie tempa rozwoju • Brak możliwości uzyskania dofinansowania • Trudności w uzyskaniu kredytów mieszkaniowych dla ludzi o niskich dochodach

SWOT

Rolnictwo

SIŁY	SŁABOŚCI	SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none">Istnienie warunków naturalnych sprzyjających podjęciu produkcji zdrowej żywności	<ul style="list-style-type: none">Niskie klasy bonitacyjne gruntów rolnychZła struktura obszarowa gospodarstwWysoki udział ludności utrzymującej się z pracy w rolnictwieBrak zorganizowanego rynku zbytu produktów rolnychBrak form zorganizowania rolników indywidualnychBrak przetwórstwa produktów rolnychBrak alternatywnych miejsc pracy na obszarach wiejskichPostępujący proces starzenia się ludności wiejskiejNiski poziom wyposażenia w infrastrukturę terenów wiejskich	<ul style="list-style-type: none">Program zalesiania wsiRozwój ekologicznego rolnictwa podlegającego dotacjiRozwój turystyki i agroturystyki w rejonieProdukowanie żywności ekologicznej na potrzeby gospodarstw agroturystycznychproste przetwórstwo w celu uzyskania potraw regionalnych	<ul style="list-style-type: none">Niska dochodowość z pracy w rolnictwieWysoka konkurencyjność produktów rolniczych